

Обично се говори како су европске интеграције настале као последица настојања најдалековидијих људи да очувају мир у Европи и обезбеде њен просперитет после Другог светског рата. Ствари су, међутим, много прозаичније. Није се радило о реализацији беневоолентних програма већ о стварању политичке творевине која је заснована искључиво на интересима.

У серији од четири чланка покушаћу да резимирам најзанимљивије анализе кризе процеса европских интеграција. Текстови су написани на основу радова бројних аутора, попут Јаниса Варуфакиса, Џејмса Галбрајта, Џозефа Стиглица, Пола Кругмана, Вивиен Шмит, Сајмона Хикса, Костаса Лапавитсаса, Ханс Вернер Сина, Ђандоменико Мајонеа, Волфганга Штрека, Џона Гилигама, Тони Џада, Ашоги Модиија и других.

Настанак и развој европских интеграција

Из рата су САД изашле као најмоћнија светска сила за коју је хегемонија у Европи представљала основни стратешки интерес

Из рата су САД изашле као најмоћнија светска сила за коју је хегемонија у Европи представљала основни стратешки интерес. Требало је на опустошеном старом континенту обновити капитализам и унапред онемогућити сукобе између европских нација. За срдште тог новог економског поретка изабрана је Немачка, То је био простор у коме није постојала суверена власт националне државе, није било потребе да се сузбијају противљења домаћих политичких снага. Немачкој су европске интеграције биле начин да се ослободи нацистичке прошлости и поново укључи у међународну заједницу држава. Једино као Европљани Немци су могли да поврате своју националну репутацију и да избегну катастрофалне последице пораза. Савезна Република Немачка била је формирана 1949. спајањем три западне окупационе зоне. Стаљин је марта 1952.

Пише: Мирослав Самарџић
недеља, 25 октобар 2020 08:32

предложио уједињену и неутралну Немачку.

Први енглески евроскептици одмах су разумели да је Велика Британија у ствари изгубила рат. Због два велика сукоба са Немачком у XX веку она је остала без империје, а обнова европског капитализма са средиштем у Немачкој значила је њено поновно економско јачање. Британски лабуристи су били сумњичави према интеграцијама, јер су у другим државама које су учествовале у тим процесима били на власти конзервативци, клерикалци и капиталистички картели тј. "католичка црна интернационала". Сличне ставове имао је и лидер немачких социјалдемократа Курт Шумахер.

Иако се као зачетници идеје о уједињењу Европе после рата обично наводе француски

Пише: Мирослав Самарџић
недеља, 25 октобар 2020 08:32

политичари Жан Моне и Роберт Шуман стварни покретач тог процеса био је Стаљин, тј страх од ширења “совјетског комунизма”

Иако се као зачетници идеје о уједињењу Европе после рата обично наводе француски политичари Жан Моне и Роберт Шуман стварни покретач тог процеса био је Стаљин, тј страх од ширења “совјетског комунизма”.

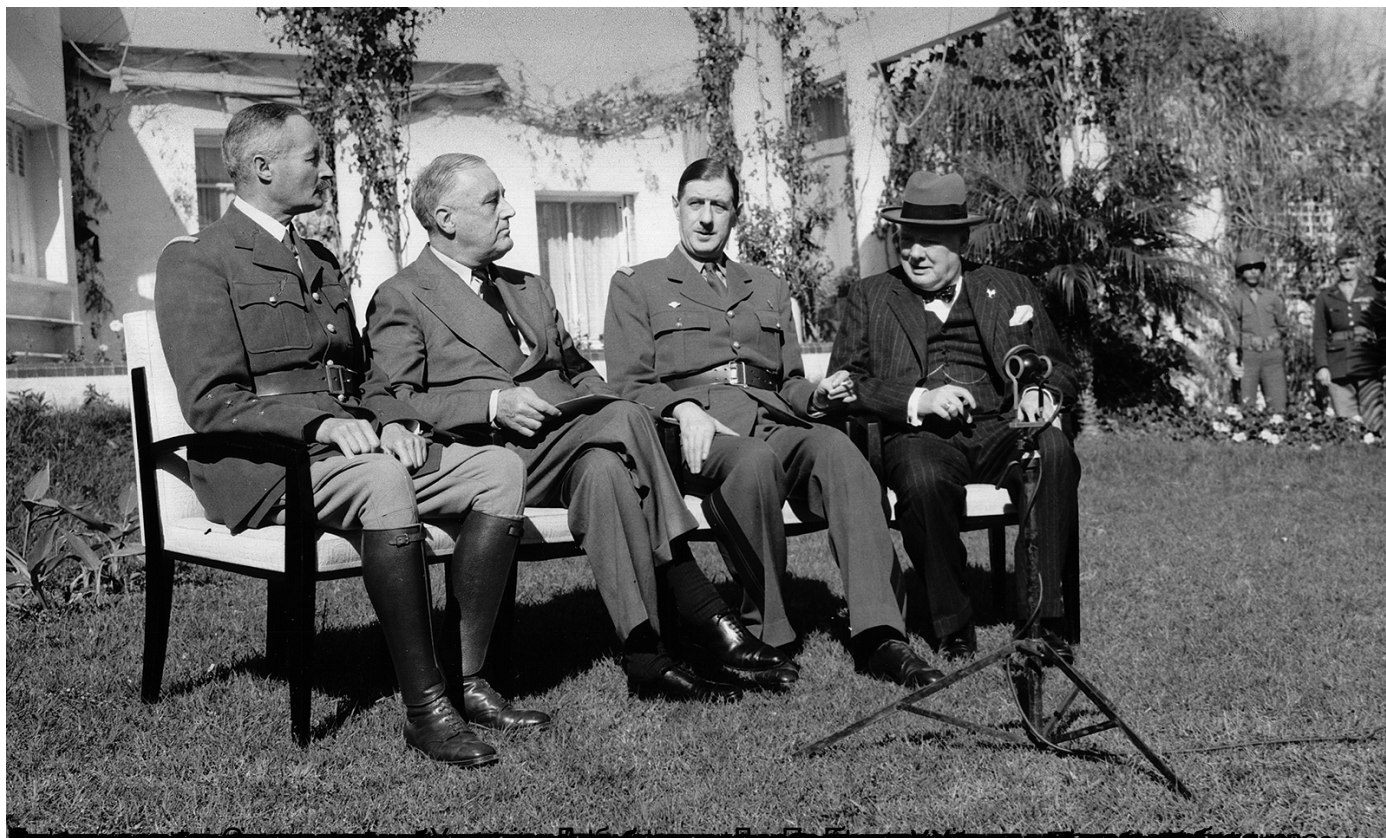
Непосредно после окончања рата код западних савезника била је прихваћена идеја о томе да Немачку треба деиндустријализовати и претворити је у поље кромпира. Али, због совјетске опасности, тај план је брзо напуштен. Главни циљ био је да се створи чврст бедем против надирања светског социјализма, а обнављање привреде у опустошеној Европи био је први задатак. По сваку цену требало је спречити сукобе унутар капиталистичке Европе како они не би ослабили бедем против СССР-а. Требало је обуздати силу која је дала немерљив допринос победи над нацистичком Немачком. И нацисти су тврдили да њихов “нови поредак” представља бедем против “совјетских азијатских хорди”.

Нацистички привредни функционери имали су значајну улогу у првим фазама интеграција. Историчар Тони Џад пише да су септембра 1943 Хитлеров министар Алфред Шпер и министар индустрије у француској влади из Вишија израдили план ограничавања тарифа између Француске и Немачке. Била је то антиципација европских трговачких односа и послератне француско-немачке економске координације. Високи функционер француске колаборационистичке владе Пјер Пуше, који је после рата погубљен, замишљао је послератну Европу као простор у коме ће царинске баријере бити укинуте, а интегрисана економија обухватаће цео континент, са јединственом валутом. Наравно, под Хитлеровом заштитом. Током рата многи су и изван Немачке сматрали да је “уједињење Европе” позитивна последица нацистичке окупације. После успешних немачких ратних операција створен је велики привредни простор, укинуте су границе, интегрисане су транспортне мреже и сл. Творац политике хладног рата амерички дипломата Џорџ Кенан поверио се октобра 1949. државном секретару Дину Ачисону : “Оно што је лоше у Хитлеровом новом поретку је што је Хитлеров.”

У формалном смислу почетак интеграција чини стварање Европске заједнице за угљ и челик 1951. Тада је настала “прва Европа”. Радило се о супранационалној организацији коју су чиниле Белгија, Француска, Италија, Луксембург, Холандија и Западна Немачка. Французи су сматрали да рурски базен представља основ немачке привредне и војне моћи. Стварање Заједнице био је начин да се њена производња угља и челика стави под међународну контролу. За Француску то је било једино решење, пошто није прихваћен њен првобитни план да се немачки ресурси ставе на располагање њеној индустрији. Американци су се плашили да би то водило ка јачању СССР-а. Радило се о европском решењу за француски проблем. За Немце, пак, био је то начин да се укине контрола савезничких сила над ресурсима рурског басена. Заједница је представљала немачко-француски пакт у који су се укључиле и мале државе, које су се плашиле да ће бити прогутане од већих. Оне и данас служе као блокирајуће групе против претеране мајоризације у ЕУ. После губитка Индонезије Холандија је постала велики присталица интеграција. И Винстон Черчил сматрао је да француско-немачко партнерство представља први корак у обнови европске породице.

Пише: Мирослав Самарцић
недеља, 25 октобар 2020 08:32

Пише: Мирослав Самарџић
недеља, 25 октобар 2020 08:32

